

Reg. No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

BASSKL 281/BSWSKL 281/HRDSKL 281

Choice Based Credit System IV Semester B.A./B.S.W./B.A. (HRD)

Examination, September 2022

(2020 – 21 Batch Onwards)

SAMSKRITAM

Sanskrita Language

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

- सूचना : 1) संस्कृतभाषया, कर्नाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया वा उत्तराणि लिखत ।
2) प्रश्न संख्या VI, VII, VIII एतेषाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया एव लेखनीयानि ।

I. अधोनिर्दिष्टेषु द्वयम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत । (2×5=10)

1) यस्माशोद्विजते लोको लोका-शोद्विजते च यः ।

हर्षामर्षभयोद्वेगैः मुक्तो यः स च मे प्रियः ॥

2) प्रत्युत्पन्नमतिर्वानर आह - 'भद्र ! थद्येवं तत्किं त्वया मम तत्रैव न व्याहृतं, येन स्वहृदयं जम्बूकोटे सदैव मया यत्सुगुप्तं कृतं तद् भ्रातृपत्न्यै अर्पयामि । त्वयाहं शून्यहृदयोऽत्र कस्मादानीतः ? तदाकर्ण्य मकरः सानन्दमाह - 'भद्र ! थद्येवं तदर्पय ते हृदयं, येन सा दुष्टपत्नी तद्भक्षयित्वा अनशनादुत्तिष्ठति । अहं त्वां तमेव जम्बू पादपं प्रापयामि' एवमुक्त्वा निवर्त्य जम्बूतलमगात् ।

3) वृक्षाग्रवासी न च पक्षिजातिः

तृणं च शय्या न च राजयोगी ।

सुवर्णकायो न च हेमधातुः

पुंसश्च नाम्ना न च राजपुत्रः ॥

II. अधोनिर्दिष्टवाक्येषु पञ्चानां वाक्यविवरणं कुरुत । (5×3=15)

1) अभ्यासयोगेन ततो मामिच्छाप्तुं धनञ्जय ।

2) तत्स्वकोशात् प्रदेयं स्यादशक्तेनोपजीवतः ।

3) योगश्चित्तवृत्तिनिरोधः ।

P.T.O.

BASSKL 281/BSWSKL 281/HRDSKL 281

- 4) नृपस्य परमो धर्मः प्रजानां परिपालनम् ।
- 5) विद्याविनय हेतु रिन्द्रियजयः ।
- 6) अमुखी कुरुते शब्दं जातमात्रा विनश्यति ।
- 7) यथा न विद्युः पौरा मां तथा कुरु समाहितः ।
- 8) अण्वी अपि उपाहतं भक्तैः प्रेम्णा भूर्येव मे भवेत् ।

III. द्वौ प्रश्नौ कर्णाटकभाषया, आंग्लभाषया, संस्कृतभाषया वा उत्तरयत ।

(2×8=16)

- 1) कौटुम्बिक समस्या निर्वहणं महाभारते कथं कृतम् ? विवृणुत ।
- 2) शुक्राचार्योक्त नृपधर्मान् विवृणुत ।
- 3) प्रत्युत्पन्नमतित्वं वानरेण कथं प्रदर्शितम् ? यथावाक्यं लिखत ।
- 4) नृपतुङ्गस्य न्यायनिष्ठामुद्दिश्य प्रबन्धं लिखत ।

IV. अधोनिर्दिष्टेषु द्वयोः उक्ति विशदीकरणं कुरुत ।

(2×4=8)

- 1) माहिषं च शरच्चन्द्रचन्द्रिका धवलं दधि ।
- 2) किं कारणं भोज भवामि मूर्खः ।
- 3) नाहं ग्रामे न मे भ्राता कस्येदं करलाधवम् ।
- 4) भम्भावल्यामन्तकः सन्निविष्टः ।

V. द्वौ कर्णाटकभाषया, आंग्लभाषया, संस्कृतभाषया वा टिप्पणीं रचयत ।

(2×5=10)

- 1) चित्तवृत्तयः ।
- 2) औचित्यप्रज्ञा ।
- 3) भक्तियोगः ।
- 4) अरिषड्वर्गत्यागः ।

VI. द्वयोः संस्कृतभाषया टिप्पणीं लिखत ।

(2×5=10)

- 1) महाभारतम् ।
- 2) भगवद्गीता ।
- 3) पञ्चतन्त्रम् ।
- 4) अर्थशास्त्रम् ।

VII. षट्वाक्यानि पाठ्याधारेण पूरयत ।

(6×1=6)

- 1) कार्ष्णवेदः इति प्रशस्तिरनेनार्जिता _____ ।
(रामयणेन, महाभारतेन, ऋग्वेदेन)
- 2) भूकम्पझञ्जावातादेः यत् दुःखं जायते तत् _____ ।
(आध्यात्मिकम्, आधिभौतिकं, आधिदैविकं)
- 3) विद्वद्भिः सदा वन्द्या _____ ।
(विद्या, निद्रा, अविद्या)
- 4) महाभारते _____ पर्वाणि सन्ति ।
(द्वादश, एकादश, अष्टादश)
- 5) प्रजाः _____ एव परस्परं रक्षन्ति स्म ।
(धर्मेण, अर्थेन, कामेन)
- 6) पूर्वदेवः _____ ।
(यक्षः, राक्षसः, देवः)
- 7) संसारोऽयं _____ सागरः ।
(दुःखः, सुख, क्षीर)
- 8) कोण्डदेवः _____ मन्त्री ।
(चन्द्रगुप्तस्य, भोजस्य, शिवराजस्य)

VIII. संयोजयत ।

(5×1=5)

- 1) मथ्येव मन - ऐलः (नष्टः) ।
 - 2) संघे - अर्थशास्त्रम् ।
 - 3) लोभात् - दैत्यः ।
 - 4) कौटिल्यः - गोशालानिर्वाहकः ।
 - 5) सहदेवः - आधत्स्व ।
- शक्तिः ।
-